

Regale Sacerdotium Romano Pontifici Assertum

Sfondrati, Celestino

[Sankt Gallen], 1684

§. IV. Non posse tamen summum Pontificem aut in omni lege Canonica,
auto sine causa dispensare, & quænam sint legitimæ causæ?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63125](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63125)

§. IV.

Non posse tamen summum Pontificem aut in omni lege Canonica, aut sine causa dispensare; Et quanam sint legitima causa?

Summaria.

1. *Non potest Papa in omni lege Canonica dispensare.*
2. *Nec sine causa.*
3. *Dispensatio in lege divina & naturali sine causa est irrita, & sola dissimulatio Principis non inducit dispensationem.*
4. *Quae sint causa dispensandi, quas pro legitimis sacri Canones admittunt.*

I.

Elegantem Papinianum monuit in lib. 15. ff. de conditionibus institut. *Qua facta ledunt pietatem, existimationem, verecundiam nostram, & contra bonos mores fiunt, nec facere nos posse credendum esse.* Quod etiam habetur l. 29. ff. de jure dotium. Non ergo ii nos sumus, qui minorem honesti curam, sensumque quam Ethnicus ille habeamus; & Pontificis Max. auctoritatem, quae muniendae rationi, proferendaeque virtuti à Deo constituta est, contra rationem, contraque virtutem armare velimus: potest Papa quod licet, quod decet; quae nec decent, nec licent, non potest; & sicut nullam potestatem, nulloque privilegio fieri potest, ut Papa non sit animal rationale, ita nullam rationem fieri potest, ut non debeat ratione uti, & contra rationem facta damnare.

Non ergo potest in iis Papa dispensare, quae velut fundamenta nervique sunt Ecclesiasticae disciplinae: & quibus indulgentiam sublatam, necesse est Ecclesiam velut decolorari, ut sancti Patres loquuntur.

S. Leo Papa epistola ad Rusticum Narbon. Episc. in c. 2. d. 14. *Sicut quaedam sunt, inquit, quae nullam possunt ratione convelli; ita multa*

Eeee

sunt

sunt; quæ aut pro necessitate temporum, aut pro consideratione aetatis oporteat temperari: illa consideratio semper servata, ut in iis, quæ vel dubia fuerint, aut obscura, id non verimus sequendum, quod nec præceptis Evangelicis contrarium, nec decretis sanctorum Patrum invenitur adversum.

Gelasius Papa epist. ad Episc. per Lucaniam constitutos in c. & si illa i q. 7. *Et si illa nonnunquam sinenda sunt, quæ, si ceterorum constet integritas, nocere sola non valeant: illa tamen sunt magnopere præcavenda, quæ recipi, nisi manifestâ decoloratione non possunt. Ac, si ea ipsa, quæ nullo detrimento aliquoties indulgenda creduntur, vel rerum temporum cogit intuitus, vel acceleratæ provisionis respectus excusat; quanto magis illa nullatenus mutilanda sunt, quæ nec ulla necessitas, nec Ecclesiastica prorsus extorquet utilitas?*

II. Sic etiam non potest Papa absque legitima honestaque causa in lege Canonica dispensare, esset enim huiusmodi dispensatio imprudens, noxia, disciplinæ adversa, repugnansque & obligationi, quæ tenentur Pontifices proprias ac antecessorum leges observare, & officio Papæ, cujus est canones custodire, non violandos exponere, & etiam juramento, quo se, cum Pontificatum ingreditur, obstringit. Audiamus ipsorum Pontificum, Patrumque testimonia.

Clerus Romanus in Epist. ad S. Cyprianum Episcopum in e. absit d. 50. *Absit à Romana Ecclesia vigorem suum tam profanâ facilitate dimittere, & nervos severitatis eversa fidei Majestate dissolvere, ut cum adhuc non tantum jaceant, sed & cadant everforum fratrum ruina, properata nimis remedia communicationum utiq; non profutura præstentur, & nova per misericordiam falsam vulnera veteribus transgressionis vulneribus imprimantur, ut miseris ad everfionem majorem eripiatur & pœnitentia. Ubi enim poterit indulgentiæ medicina proficere, si etiam ipse medicus interceptâ pœnitentiâ indulget periculis? si tantummodo operit vulnus, nec sinit necessaria temporis remedia conducere cicatricem? Hoc non est curare; sed, si dicere verum volumus, occidere.*

S. Damasus Papa Epist. ad Aurel. Carthagin. Episc. quæ habetur præfixa Tomo 1. Concilior. *Violatores voluntarii Canonum graviter à sanctis Patribus judicantur, & à Spiritu Sancto (cujus instinctu ac dono dictati sunt) damnantur: quemadmodum blasphemare Spiritum S. non incongruè videntur, qui contra eosdem sanctos Canones non necessitate compulsi, sed libenter (ut præfixum est) aliquid aut protervè agunt, aut loqui præsumunt, aut facere volentibus sponte consentiunt. Talis enim*

presumptio manifestè unum genus est blasphemantium Spiritum Sanctum, quemadmodum (ut jam prælibatum est) contra eum agit, cuius impulsu & gratiâ idem sancti editi sunt Canones. Diabolica verò nequitia pleròq; subtiliter fallere solet, & ita quorundam imprudentiam per similitudinem pietatis sapissimè illudit, ut pro salutaribus nocitura persuadeat. Idcirco norma sanctorum Canonum, qui sunt spiritu Dei conditi, & totius mundi reverentiâ consecrati, fideliter à nobis est scienda, & diligenter tractanda; ne quovis modo sanctorum Patrum statuta absq; inevitabili necessitate, quod absit, transgrediamur; sed fidelissimè per ea gradientes, cum eis, qui eos instinctu divino condiderunt, mercedis gloriam & laboris cumulum, eorum meritis, auxiliante Domino, habere mereamur.

Hadrianus II. Papa epist. ad Basilium Macedonem Imperat. Neg, enim nobis moris est, ut pro libitu proprio paternis sanctionibus abutamur, quemadmodum quibusdam, qui apud vos summa rerum Ecclesiasticarum gubernacula moderantes, tunc Synodorum statuta, vel etiam Apostolica sedis decreta proferunt, cum vel alios ledere, vel se juvare concupiscunt. Et hæc tunc sub silentio tegunt, quando fortasse contra se, vel pro alius proponerentur, si nostra, more priorum, æquitas in vestra Urbis Præsules majorum regulis obviantes commoveri severius voluisset. Quamvis multa instantia & certamen viri prudentissimi & religiosissimi Egumeni, ac vasorum sacrorum custodis Theognosti, qui de pietatis vestra virtutibus, & probabilium morum insignibus, & trophaeorum triumphis, atq; beneficiorum vestrorum piè sibi præstitorum multitudine nos plurimum relatione suâ latificavit, & qualiter diebus vestris, superno brachio atq; studio & solertia vestra Christianitas prosperetur, enarrans multimodas laudes sanctæ Trinitati reddendas, & gratias alacriores exhibuit, ad postulata divinitus muniendo Imperio vestro concedenda nos supra modum efflagitaverit, & ultra quàm dici possit, solito & prisco more, ac pro Ecclesiasticis utilitatibus frequenter impenso, crebris suggestionibus instigavit: super quibus tamen propter jam designatam causam nec annuere possumus, nec quidquam præter quod jam evangelizatum est, ullo modo definire.

Concilium Tridentin. sess. 25. de Reform. c. 18. Sicut publicè expedit, legis vincula quandòq; relaxare, ut plenius evenientibus casibus, & necessitatibus pro communi utilitate satisfiat: sic frequentius legem solvere, exemploque potiùs, quàm certo personarum, rerumque delectu, petentibus indulgere, nihil aliud est, quàm unicuique ad leges transgrediendas adi-

zum aperire. Quapropter sciant universi, sacratissimos Canones exactè ab omnibus, & quoad ejus fieri poterit, indistinctè observandos. Quod si urgens, justaque ratio, & major quandoque utilitas postulaverint, cum aliquibus dispensandum esse; id causà cognitâ, ac summâ maturitate, atq; gratis, quibuscumque, ad quos dispensatio pertinebit, erit præstandum; aliterque facta dispensatio surreptitia censeatur.

Baronius ad annum DCCCLXIX. recitat juramentum, quo summi Pontifices, antequam inaugurarentur, se obstringebant, ubi inter alia: *Diligentiùs autem & vivaciùs, quamdiu vixero, omnia decreta Canonica prædecessorum Apostolicorum nostrorum Pontificum, quæcunq; ipsi synodaliter statuerunt, & probata sunt, confirmare, & indiminuta servare, & sicut ab eis statuta sunt, in sui vigoris stabilitate custodire: quæq; vel quoscunq; condemnaverunt vel abdicaverunt, simili sententiâ condemnare vel abdicare. Disciplinam & ritum Ecclesie, sicut invenimus à Sanctis prædecessoribus meis canonicè traditum, quamdiu vita in istis comes fuerit, illibatè custodire, & indiminutas res Ecclesie conservare, neq; alienare, seu in feudum, censum, vel emphyteusim dare quomodolibet ex quacunque causa; & ut indiminutè custodiantur, operam dare. Nihil de traditione, quam à probatissimis prædecessoribus meis canonicè traditam & servatam reperi, diminuere vel mutare, aut aliquam novitatem admittere; sed ferventer, ut eorum verè discipulus, & sequipeda totis mentis meæ conatibus, quæ tradita canonicè comperio, & servare & venerari.*

S. Bernardus l. 3. de Considerat. c. 4. *Spiritalis homo ille, qui omnia dijudicat, ut ipse à nemine dijudicetur, omne opus suum trinâ quadam consideratione præveniet. Primum quidem an liceat, deinde an deceat, postremò an expediat. Nam etsi constet in Christiana utiq; Philosophia non decere, nisi quod licet, non expedire, nisi quod decet & licet: non contemnendò tamen omne quod licet, decere aut expedire consequens erit. Age aptemus, si possumus, tria ipsa operi huic. At quomodo non indecens tibi voluntate pro lege uti, & quia non est ad quem appelleris, potestatem exercere, negligere rationem? Tunc major Domino tuo, qui ait: Non veni facere voluntatem meam? Quanquam non minùs dejecti quàm elati animi est, veluti rationis expertem non pro ratione, sed pro libitè agere, nec iudicio agi, sed appetitù. Quid tam bestiale? & si indignum curvis utenti ratione, vivere ut pecus? Quis in te rectore omnium tantam contumeliam naturæ, honoris injuriâ ferat? Sic degenerando (quod absit) gene-*
nerate

nerale opprobrium fecisti proprium tibi: Homo cum in honore esset, non intellexit, comparatus est jumentis insipientibus, & similitus factus est illis.

S Thomas 1. 2. q. 79. a. 4. Si autem rector universitatis absq; ratione pro sola voluntate licentiam tribuat, non erit fidelis in dispensatione, aut erit imprudens: infidelis quidem, si non habet intentionem ad bonum commune: imprudens, si rationem dispensandi ignoret, propter quod dicit Dominus Luca 12. Quis putas est fidelis servus & prudens, quem constituit Dominus super familiam suam?

III. Immo si agamus de jure divino aut naturali, v. g. in votis & juramentis, dispensatio absque causa legitima non tantum illicita est, sed omnino invalida, (a) nec in foro externo, cum in jure divino aut naturali, praesertim ad petitionem partis dispensatur, praesumitur justa causa, nisi probetur, cum saepissimè aut importunitate aut mendaciis Principes victi concedant, quae non oportet c. ult. de Rescript. in 6. & c. 6. extra eod. & l. 1. C. de petition. bonorum sublat. V. Sanchez cit. n. 14. multo minus solà impunitate ac dissimulatione Principis inducitur dispensatio per textum & DD. in c. cum jam dudum. de praebeud. & c. 3. de cognat. spirituali, & docet Sanchez L. 2. de matrim. d. 38. n. 12. ubi respondet ad celebre c. quia circa. de consang. & affinit. & l. 8. d. 5. n. 25. Abb. in c. veniens de fil. Presbyt. n. 7. Menoch. de praesumpt. l. 2. 20. n. 32. Et ratio est, quia dissimulatio ad permissionem potius pertinet, quae non excusat, quam ad dispensationem: haec enim cum sit gratia & beneficium, ac legitimam causam nitatur, non est ut eam superiores dissimulent tegantque.

IV. Ceterum variae sunt causae dispensandi, & quas pro legitimis Canones admittunt. Prima ac praecipuae, & ad quas omnes ferè reducuntur sunt necessitas & utilitas c. et si illa 1. q. 7. c. 2. de transl. Episcoporum. S. Bernard. l. 3. de considerat. c. 4. circa finem. Secunda: Mutatio temporum & personarum c. 1. & 3. d. 29. c. non debet. de consanguinit. Tertia: Virtus eminens & habilis supplicantis c. 13. & 14. d. 56. c. tali 1. q. 7. Quarta: Periculum dissensionum & publici damni c. 25. d. 50. c. dispensationes 1. q. 7. Quinta: Scandalum pusillorum, eosque lucrandi spes. c. quadam 35. q. 3. Sexta: Simplicitas delinquentis c. tanta 1. q. 7. Septima: Multitudo delinquentium c. quoties 1. q. 7. Octava: Temporibus hominumque malignitas duriora aspernantium c. quoniam 1. q. 7. &c.

(a) S. Th. 2. 2. q. 88. a. 12. ad 2. & Glossa ab omnibus recepta in c. non est. de vot. Sanchez lib. 8. de matrim. d. 17. n. 3.